

ПЕРЕДМОВА

Динамічні темпи проведення реформування усіх галузей економіки країни вимагають суттєвої перебудови і системи професійної освіти, зокрема професійно-технічної. Зростає необхідність її наукового супроводу, конструктивного використання українського та зарубіжного позитивного досвіду, врахування загальносвітових тенденцій розвитку економіки й людських ресурсів. Зазначені позиції підтверджуються основними соціально-економічними орієнтирами розвитку професійно-технічної освіти, що визначені програмою діяльності Уряду “Назустріч людям” і включають такі напрями: створення належних умов для забезпечення країни якісним трудовим потенціалом шляхом професійної самореалізації особистості, задоволення її потреб у професійних освітніх послугах, надання якісної професійно-технічної підготовки впродовж усього життя з урахуванням вимог ринку праці, забезпечення трудоворесурсної безпеки країни.

Упродовж останніх років питання перспектив розвитку професійно-технічної освіти знаходяться в центрі уваги державних органів, педагогічної громадськості та роботодавців. Зокрема, 13 квітня 2011 р. Кабінет Міністрів України прийняв Державну цільову програму розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки. Програма була розроблена відповідно до Указу Президента України “Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні” та згідно з Концепцією Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки. Прикметно, що метою даної програми є:

- утворення ефективної та гнучкої системи підготовки робітничих кадрів, орієнтованої на соціально-економічний розвиток країни;
- оновлення якості професійно-технічної освіти шляхом розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління, впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій, сучасного обладнання, устаткування та техніки;
- посилення ролі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, роботодавців щодо визначення напрямів та обсягів підготовки кваліфікованих робітників, збільшення обсягів фінансування та інвестицій;
- підвищення престижності робітничих професій.

Варто зазначити, що за останні роки потенціал кваліфікованих робітників в Україні значно знизився у порівнянні з розвинутими країнами. Це зумовлено, насамперед, падінням престижу робітничих професій: у 2011 р. вищі навчальні заклади мали близько 600 тис. випускників, а професійно-технічні навчальні заклади – лише 200 тис. осіб. Зважаючи на це, вже у 2015 році в більшості регіонів країни потреба у кваліфікованій робочій силі буде вирішеною лише на 40 %.

З іншого боку, балансу між попитом і пропозицією на кваліфікованих робітників на ринку праці не досягнуто. З ряду професій спостерігається

дефіцит робітничих кадрів, але є й перенасичення їх за іншими професіями. Натомість у самій професійно-технічній освіті є проблеми, що потребують негайного вирішення. Насамперед, матеріальна база професійно-технічних навчальних закладів морально і фізично застаріла (більш ніж на 80 %).

Гострою проблемою є науково-методичне забезпечення підготовки кваліфікованих робітників, що включає оновлення як змістового, так і процесуального компонентів педагогічного процесу. Це вимагає серйозної роботи щодо розробки державних стандартів європейського рівня на основі накопичення компетенцій, впровадження у навчально-виробничий процес інноваційних педагогічних технологій, системи об'єктивного оцінювання результатів навчання учнів та рівня професійної компетентності випускників.

Саме ці аспекти науково-методичного забезпечення підготовки кваліфікованих робітників були в центрі уваги авторів цього наукового видання. У першому розділі монографії висвітлюються організаційно-педагогічні питання функціонування та розвитку професійно-технічної освіти, обґрунтовуються особливості сучасної методології підготовки кваліфікованих робітників на засадах єдності компетентнісного, особистісно-орієнтованого та культурологічного підходів. Другий розділ монографії присвячено технологічним аспектам підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Відповідно особливостей навчально-виробничого процесу у професійно-технічному навчальному закладі здійснено систематизований огляд сучасних педагогічних технологій, схарактеризовано можливості інформаційних технологій у формуванні професійної компетентності майбутнього кваліфікованого робітника.

У третьому розділі монографії обґрунтовано особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів та розроблено технології оцінювання її результатів засобами тестового контролю. Завершує монографію підрозділ, у якому виписано докладну методику визначення складності навчальних дій та тестових завдань.

Автори сподіваються, що ознайомлення педагогічних працівників професійно-технічних училищ, науковців, усіх, хто переймається питаннями реформування професійної освіти з результатами дослідження проблеми науково-методичного забезпечення підготовки кваліфікованих робітників буде сприяти модернізації цієї надзвичайно важливої освітньої галузі.

Над монографією працювали: загальна редакція – Л. Нестерова; передмова, висновки – П. Лузан; розділ перший – П. Лузан (п. 1.1), Т.Гірлянд (п.1.2), Л. Нестерова (п. 1.3), М. Шимановський (п. 1.4); розділ другий – В.Манько (п. 2.1), П. Лузан (п. 2.2), В. Манько, П. Лузан (п. 2.3), О.Слатвінська (п. 2.4); розділ третій – В. Манько (п. 3.1), В.Манько, Л.Нестерова (п. 3.2), Лузан П.Г., В. Манько (п. 3.3), П. Лузан (п. 3.4).